1. בראשית רבה ל"ח: [ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים] ר' לעזר אמר ודברים אחדים מעשה דור המבול נתפרש מעשה דור הפלגה לא נתפרש.

2. בראשית י"א

- וּדְבַרִים, אֲחָדִים.
- ב וַיִּהְי, בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם; וַיִּמְצְאוּ 2 And it came to pass, as they
- ג וַיּאמְרוּ אִישׁ אֵל-רֵעָהוּ, הַבַּה 3 And they said one to another: לאַבֶּן, וְהַחֵמָר, הָיָה לָהֶם for mortar. לחֹמֵר
- ָן עִיר, הָבָה נִבְנֶה-לָנוּ עִיר, **T 4** And they said: 'Come, let us build
 - וְאֶת-הַמִּגְדָּל, אֲשֶׁר בָּנוּ, בְּנֵי, בְּנֵי children of men builded. האדם.
- אַחַת לְכָלַם, וְזֵה, הַחְלַם begin to do; and now nothing will לַעשׁוֹת; וְעַתַּה לֹא-יַבַּצֵר מֵהֶם,
- שְׂפָתָם--אֲשֶׁר לֹא יִשָּׁמְעוּ, איִשׁ '.speech שׂפת רעהו

- ָאָרֶץ, שָׂפָה אֶחָת, 1 And the whole earth was of one language and of one speech.
- journeyed east, that they found a ָבּקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. plain in the land of Shinar; and they dwelt there.
 - ילְבְנָה לְבֵנִים, וְנִשְׂרְפָּה, them thoroughly.' And they had 'Come, let us make brick, and burn ָלִשְׂרֵפָה; וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנַה, brick for stone, and slime had they
 - us a city, and a tower, with its top in וּמְגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמִים, heaven, and let us make us a ,וְנַעֲשֶׁה-לַנוּ, שֵׁם: פּן-נַפוּץ, name; lest we be scattered abroad על-פּנִי כַל-הַאַרֵץ. upon the face of the whole earth.'
 - ה וויֵרֵד ה', לְרְאֹת אֶת-הָעִיר S And the LORD came down to see the city and the tower, which the
- וַ יִּאמֶר ה', הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה 6 And the LORD said: 'Behold, they are one people, and they have all one language; and this is what they בּל אֲשֶׁר יַזְמוּ לַעְשׁוֹת. be withholden from them, which they purpose to do.
 - ָם, וְנְבְלָה שָׁם, 7 Come, let us go down, and there confound their language, that they may not understand one another's

ם, עַל-פְּנֵי 8 So the LORD scattered them וַיַּפֵּץ ה' אֹתָם מִשָּׁם, עַל-פְּנֵי ַכַל-הַאַרץ; וַיַּחִדְּלוּ, לְבָנֹת הַעִיר.

abroad from thence upon the face of all the earth; and they left off to build the city.

על-פָּנִי כַּל-הַאַרֵץ (פּ

ָּבֶּל, בָּבֶל, שְׁמָהּ, בָּבֶל, **9** Therefore was the name of it called Babel; because the LORD פִי-שָׁם בָּלֵל הֹי, שְׂפַת did there confound the language of מוֹ the earth; and from thence did פָל-הָאָרֶץ; וּמִשָּׁם הֶפִיצָם ה', all the earth; and from thence did the LORD scatter them abroad upon the face of all the earth. {P}

3. ראב"ע בראשית י"א ג: ואלה בוני המגדל לא היו טפשים שיחשבו לעלות אל השמים, גם לא פחדו מהמבול, כי נח ובניו שנשבע להם השם שם היו, וכלם סרים אל משמעתם, כי בניהם היו. והנה הכתוב גלה חפצם וסוף דעתם לבנות עיר גדולה למושבם, ולבנות מגדל גבוה להיות להם לאות ולשם ולתהלה לדעת מקום העיר לההולכים חוצה כרועי המקנה, גם יעמוד שמם אחריהם כל ימי המגדל. וזהו שאמר הכתוב ונעשה לנו שם... ואלה הבונים ראו בעצתם שלא יפרדו, והשם לא יעץ כן, והם לא ידעו... והשם הפיצם, והוא טוב להם, וכן אמר ומלאו את הארץ (ברא' א, יח:

<u>4. דברים ל"ב</u>

{o} בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם, \$When the Most High gave to the nations their inheritance, when He separated the children of men, He גְּבָלת עַמִּים, {o} לְמִסְפַּר בְּנִי set the borders of the peoples בֹּל according to the number of the children of Israel.

. רש"י בראַשית י"א ז: הבה - מדה כנגד מדה, הם אמרו הבה נבנה, והוא כנגדם מדד ואמר הבה נרדה.

<u>6. בראשית י"א</u>

יזמוּ לעשות.

ן יַאמֶר ה', הֵן עַם אֶחָד 6 And the LORD said: 'Behold, they are do; and now nothing will be withholden לֹא-יַבַּצֵר מֵהֶם, כֹּל אֲשֶׁר from them, which they purpose to do.

"ר. בראשית ג. *.7*

בב וַיֹּאמֶר ה' אֱ-לֹהִים, הֱן 22 And the LORD God said: ָהַחַיִּים, וְאַכַל, וָחַיִּ לְעֹלָם.

'Behold, the man is become as one ָהָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, of us, to know good and evil; and מב וַרַע; וְעַתַּה now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life, and eat, פֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ, וְלָקַח גַּם מֵעֵץ and live for ever.'

8. בראשית י"א

ה וַיֵּכֶד ה', לִרְאֹת אֶת-הָעִיר 5 And the LORD came down to see the city and the tower, which the children of men builded.
האדם.

9. בראשית י"ח

20 And the LORD said: 'Verily, the cry of Sodom and Gomorrah is great, and, verily, their sin is exceeding grievous.

כא אֵרְדָה-נָּא וְאֶרְאֶה, will go down now, and see whether they have done altogether according to the cry of it, which is come unto Me; and if not, I will know.'

<u>10. רש"י בראשית י"א א</u>: ודברים אחדים - באו בעצה אחת ואמרו לא כל הימנו שיבור לו את העליונים, נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה. דבר אחר על יחידו של עולם.

... בראשית רבה ל"ח: ונעשה לנו שם תנא דבי ר' ישמעאל אין שם אלא עבודה זרה.

<u>12. רמב"ן בראשית י"א ב</u>: אבל היודע פירוש שם, יבין כוונתם ממה שאמרו ונעשה לנו שם - וידע כמה השיעור שיזמו במגדל לעשותו, ויבין כל הענין, כי חשבו מחשבה רעה, והעונש שבא עליהם להפרידם בלשונות ובארצות מדה כנגד מדה, כי היו קוצצים בנטיעות.

13. דברים כ"ח

אָרֶץ, פָּל-עַמֵּי הָאָרֶץ, **10** And all the peoples of the earth shall see that the name of the LORD is called upon thee; and they shall be afraid of thee. וְיַרְאוּ, מִמֶּרְ.

<u>14. במדבר ו'</u>

(כד וְשָׂמוּ אֶת-שְׁמִי, עַל-בְּנֵי 27 So shall they put My name upon the children of Israel, and I will bless them.' {S}

ב<u>ש"י</u>: וידבר אחר ודברים אחדים, אמרו אחת לאלף ושש מאות חמשים ושש שנים הרקיע מתמוטט כשם שעשה בימי המבול, בואו ונעשה לו סמוכות.

16. רשב"ם: הבה נבנה לנו עיר וגו' - לפי הפשט מה חטאו דור הפלגה? אם מפני שאמרו וראשו בשמים, הא כת' ערים גדולות ובצורות בשמים? אלא לפי שצום הק' פרו ורבו ומלאו את הארץ, והם בחרו להם מקום לשבת שם ואמרו פן נפוץ, לפי' הפיצם משם בגזרתו.

17. בראשית י"א

ת, שַׂפָּה אֶחָת, Δ And the whole earth was of one language and of one speech.

בּ וַיְהִי, בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם; וַיִּמְצְאוּ 2 And it came to pass, as they journeyed **east**, that they found a plain in the land of Shinar; and they dwelt there.

18. בראשית י"ג

יא וַיִּבְחַר-לוֹ לוֹט, אֵת 11 So Lot chose him all the plain of the Jordan; and Lot journeyed east; and they separated themselves the one from the other.

אחיו.

. בנסעם מקדם לאות כי הרי אררט במזרח. בנסעם מקדם לאות כי הרי אררט במזרח.

<u>20. בראשית י'</u>

אָבָם, מְמֵשָׁא, וְיְהִי מוֹשָׁבָם, מְמֵשָׁא, **30** And their dwelling was from Mesha, as thou goest toward Sephar, unto the mountain of the east.

<u>21. בראשית ב'</u>

ָח וַיִּטַע יְהוָה אֱלֹהִים, **8** And the LORD God planted a garden eastward, in Eden; and there He put the man whom He had formed. אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר.

וּ וְנָהָר יֹצֵא מֵעֶדֶן, לְהַשְׁקוֹת 10 And a river went out of Eden to water the garden; and from thence it was parted, and became four heads. לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים.

22. בראשית ג'

כב וַיּאמֶר ה' אֱ-לֹהִים, הֵן 22 And the LORD God said:
'Behold, the man is become as one of us, to know good and evil; and now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life, and eat, and live for ever.'

ּפֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ, וְלָקַח גַּם מֵעֵץ ָהַחַיִּים, וְאָכַל, וַחַי לְעֹלַם. הַחַיִּים, וְאָכַל, וַחַי לְעֹלַם.

ָמָגַּן-עֵדֶן--לַעֲבֹד, אֶת-הָאֲדָמַה, to till the ground from whence he אָשֶׁר לָקַח, מִשָּׁם. was taken.

(ג וושלחהו ה' אֶ-לֹהִים, 23 Therefore the LORD God sent him forth from the garden of Eden,

ָמֶקֶדֶם לְגַן-עֵדֶן אֶת-הַכְּרֵבִּים, of Eden the cherubim, and the

כד וַיִּגֶרֶשׁ, אֶת-הָאָדָם; וַיִּשְׁכֵּן So He drove out the man; and He placed at the east of the garden ,ואֶת לַהַט הַחֵרֵב הַמְּתָהַפֶּכֵת, flaming sword which turned every ָבְּחַיִּים. way, to keep the way to the tree of life. **{S}**

<u>23. בראשית ד'</u>

;'ט**ז** וַיִּצֵא קַיִן, מִלְּפְנֵי ה', **16** And Cain went out from the presence of the LORD, and dwelt in the land of Nod, on the east of Eden. קדמת-עדן.

24. בראשית י"א

אֶת-אבָרם, אֱת-נחוֹר ּוְאֶת-הָרָן; וְהָרָן, הוֹלִיד אַת-לוֹט.

כז ואלה, תולדת 27 Now these are the generations of Terah. Terah begot Abram, Nahor, מֶרַח--תֶּרַח הוֹלִיד and Haran; and Haran begot Lot.

כּשָׁדִים.

כח וַיַּמַת הַרַן, עַל-פָּנֵי הֵרַח 28 And Haran died in the presence of his father Terah in the land of his אָבִיוּ, בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ, בְּאוּר nativity, in Ur of the Chaldees.

יסָכּה.

,כט וַיִּקַח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם And Abram and Nahor took them wives: the name of Abram's wife was ָנָשִׁים: שֵׁם אֵשֶׁת-אַבְרַם, wives. נוֹפׁ אַשֶּׁת-אַבְרַם, Sarai; and the name of Nahor's wife, שָׁרֵי, וְשֵׁם אֵשֶׁת-נַחוֹר מִלְכַּה, Milcah, the daughter of Haran, the יבִּת-הָרָן אֲבִי-מִלְכָּה וַאֲבִי father of Milcah, and the father of Iscah.

אַקָּרָה: אֵין <mark>אַקּרָה: אֵין 30</mark> And Sarai was barren; she had no ַלָּה, וָלָד child.

לא וַיִּקַח הֶּרַח אֶת-אַבְרָם 31 And Terah took Abram his son, and Lot the son of Haran, his son's אָת-לוֹט בֶּן-הָרָן בֶּן-בְּנוֹ, וְאֶת-לוֹט בֶּן-הָרָן בֶּן-בְּנוֹ, אָת-לוֹט בֶּן-הָרָן בֶּן-בְּנוֹ, son, and Sarai his daughter-in-law, his son Abram's wife; and they went וְאֵת שָׁרֵי כַּלָּתוֹ, אֱשֶׁת אַבְרַם forth with them from Ur of the Chaldees to go into the Chaldees, to go into the land of ָּבֶשְׂדִים, לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן, Canaan; and they came unto Haran, ַויַבאוּ עַד-חָרָן, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. and dwelt there.

<u>25. דברים ל"ב</u>

{o} בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם, When the Most High gave to the nations their inheritance, when He separated the children of men, He אָבֶלת עַמִּים, $\{o\}$ לְמִסְפֵּר בְּנֵי set the borders of the peoples according to the number of the children of Israel.